

“Автоцивілка” для тебе, а не для поліцейського

Що передбачає новий закон про “автоцивілку” та які
зміни чекають на водіїв?

Конспект заняття

#ЗнайСвоїПрава_Страхування

Конспект заняття

Мета заняття

Поліпшити обізнаність водіїв про їхні права та обов'язки під час користування обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (“автоцивілкою”) та проінформувати про зміни у законодавстві у зв'язку зі вступом у дію нового закону про “автоцивілку” (Закону України “Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”).

План заняття

1. “Автоцивілка” – як працює та від чого захищає такий поліс?
2. Чому водіям обов'язково потрібно мати поліс “автоцивілки”?
3. Що зміниться для водіїв у зв'язку зі вступом у дію нового закону про “автоцивілку”?

Терміни та поняття

Дорожня транспортна пригода (далі – ДТП) – подія, що сталася під час руху забезпеченого транспортного засобу, унаслідок якої загинули або зазнали травм люди, чи заподіяна шкода майну.

Європротокол – спеціальний бланк повідомлення про настання ДТП, який заповнюється водіями-учасниками ДТП на місці аварії.

Моторне (транспортне) страхове бюро України (далі – МТСБУ) – єдине об'єднання страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (далі – “автоцивілка”) – це механізм захисту потерпілих під час ДТП. Такий поліс страхування покриває витрати, пов'язані із заподіянням спричиненої аварією шкоди життю, здоров'ю та майну потерпілих осіб.

Питання 1. “Автоцивілка” – як працює та від чого захищає такий поліс?

Привітання, знайомство та ознайомлення з темою заняття.
Лектор демонструє слайд №3.

Наявність власного автомобіля зобов'язує водіїв укласти договір обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, тобто “автоцивілку”, а також стежити за його чинністю.

“Автоцивілка” – це механізм захисту потерпілих під час ДТП. Цей поліс страхування покриває витрати, пов'язані із заподіянням шкоди життю, здоров'ю та майну потерпілих осіб, що спричинені аварією.

Лектор демонструє слайд №4.

“Автоцивілка” є обов'язковим страхуванням. Сідати за кермо без такого поліса – це означає порушувати закон і наражати себе та інших учасників дорожнього руху на небезпеку та значні фінансові втрати у разі скоєння ДТП.

Лектор демонструє слайд №5.

Які основні витрати не покриває “автоцивілка”?

Поліс “автоцивілки” не покриває витрати винуватця ДТП на ремонт власного авто. Якщо ти потрапив в ДТП, яке сталося з вини іншого водія, ремонт автомобіля покриє страхова компанія винуватця ДТП або твоя страхова компанія за прямим врегулюванням страхового випадку. Якщо аварія сталася з твоєї вини і твій транспортний засіб було пошкоджено, компенсувати витрати за ремонт доведеться самостійно.

Не варто очікувати компенсацію за таким страховим полісом, якщо йдеться про пошкодження транспортного засобу внаслідок подій, які не передбачені у договорі страхування. Наприклад, викрадення автомобіля та завдання збитків шляхом злому, пошкодження транспортного засобу внаслідок природних та техногенних катастроф.

Сідати за кермо в нетверезому стані або без законних на те підстав (коли немає водійського посвідчення) – незаконно і безвідповідально, тож відповідальність за ДТП у такому випадку водій нестиме самостійно. Страхова компанія відшкодує ці збитки потерпілій стороні, але звернеться до клієнта за компенсацією понесених витрат.

Зверни увагу, що в деяких випадках компенсує матеріальні збитки, завдані постраждалим під час ДТП, Моторне (транспортне) страхове бюро України, а не страхова компанія. Зокрема, якщо страховики-члени МТСБУ офіційно оголошені банкрутами або ліквідовані в порядку, визначеному законом, чи, наприклад, у випадку ДТП з вини водія, який не забезпечив автомобіль полісом “автоцивілки”.

Моторне (транспортне) страхове бюро України – єдине об'єднання страховиків, які здійснюють обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.

Якщо потерпілою особою виявися ти і в результаті ДТП пошкоджено твій автомобіль, а у винуватця ДТП не має “автоцивілки”, то такі витрати компенсує твоя страхова компанія за прямим врегулюванням страхового випадку або МТСБУ (за умови наявності в тебе чинного поліса “автоцивілки”).

Важливо знати

Часто причиною відмови у страховому відшкодуванні є здійснення самостійного ремонту транспортного засобу до огляду страховиком, а також невчасне подання заяви на страхове відшкодування.

Питання 2. Чому водіям обов'язково потрібно мати поліс “автоцивілки”?

Поліс “автоцивілки” – обов'язковий для кожного водія в Україні, адже гарантує покриття збитків, завданих потерпілій особі в разі ДТП.

Лектор демонструє слайд №6.

Перелік документів, які повинен мати із собою водій транспортного засобу, визначений в статті 16 [Закону України "Про дорожній рух"](#) і пункті 2.1 [Правил дорожнього руху України](#).

Документи, які водій має мати із собою:

1. Посвідчення відповідної категорії.
2. Реєстраційний документ на транспортний засіб.
3. Поліс обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності, тобто “автоцивілку”.

Отже, “автоцивілка” є обов'язковим страхуванням, а водій повинен стежити за чинністю такого поліса.

Лектор демонструє слайд №7.

У яких випадках поліція може попросити тебе пред'явити поліс “автоцивілки”?

Законодавство передбачає, що поліція не може зупиняти автомобіль й перевіряти наявність “автоцивілки” без причини. Проте є випадки, коли це дозволено. Зокрема, йдеться про такі дві ситуації:

1. у разі настання ДТП, що сталося за твоєї участі (незалежно від того, чи ти постраждалий, чи винуватець аварії);
2. якщо ти порушив правила дорожнього руху, і поліцейський складає протокол щодо цього порушення.

Якщо під час перевірки водій відмовляється надати поліс або “автоцивілка” відсутня – поліція має право виписати штраф.

Якщо “автоцивілки” немає, то передбачено штраф у розмірі 25 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, згідно зі статтею 126 [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#).

Лектор демонструє слайд №8.

Чи потрібен поліс “автоцивілки” під час оформлення європротоколу?

Оформлення європротоколу дає право водіям залишити місце ДТП після його заповнення та не очікуючи поліції. Це зручний спосіб оформлення ДТП, який заощадить не лише твій час, а й бюджет винуватця, адже не доведеться сплачувати адміністративний штраф за порушення правил дорожнього руху.

Європротокол – спеціальний бланк повідомлення про настання ДТП, який заповнюється водіями-учасниками на місці аварії.

Такий документ є підтвердженням обставин ДТП за полісом “автоцивілки” і забезпечує потерпілій стороні можливість отримати страхове відшкодування від своєї страхової компанії або страхової компанії винуватця ДТП.

Лектор демонструє слайд №9.

Для оформлення європротоколу мають бути виконані 5 умов:

1. немає травмованих (загиблих людей);
2. участь у ДТП приймали лише два забезпечених транспортних засоби;
3. водії – учасники ДТП мають чинні поліси “автоцивілки”;
4. є згода водіїв – учасників ДТП щодо її обставин;
5. у водіїв немає ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів (засобів), що пригнічують швидкість реакції.

У разі невиконання однієї з перелічених умов виклик відповідного підрозділу Національної поліції для оформлення ДТП – обов'язковий.

Лектор демонструє слайд №10.

Отже, наявність чинного поліса “автоцивілки” – обов'язкова умова для оформлення європротоколу без виклику патрульних.

Як перевірити, чи твоя “автоцивілка” – чинна?

Укладати договори “автоцивілки” можуть тільки страховики, ліцензія яких включає право на здійснення такого страхування та які є членами МТСБУ.

Перш ніж підписувати договір страхування, перевірі:

- наявність ліцензії у твого страховика на сайті Національного банку України [за посиланням тут](#).
- чи є твоя страхова компанія членом МТСБУ [за посиланням тут](#).
- якщо це страховий агент, то варто дізнатися назву страхової компанії та перевірити наявність відповідної ліцензії та членство в МТСБУ.

Придбавши страховий поліс, перевіри його чинність на сайті МТСБУ [за посиланням](#). Зробити це можна за номерним знаком, за номером поліса та за VIN-кодом автомобіля. Поліс “автоцивілки” починає діяти з дати, зазначеної в полісі.

Якщо за результатами перевірки через деякий час інформацію про твій поліс не було знайдено, це означає, що інформація про укладений договір не була внесена до централізованої бази даних МТСБУ, що може спричинити низку незручностей. У такому разі негайно звернися до страхового посередника чи страховика, в яких ти придбав страховий поліс.

Перевірка чинності поліса “автоцивілки” також дасть тобі змогу уникнути шахрайства. Оформлюючи страховий поліс онлайн, остерігайтеся шахрайських сайтів. Шахраї можуть створювати сайти-клони відомих страховиків для того, щоб зібрати твої персональні дані та реквізити банківської картки. Обов'язково переконайся, що ти оформляєш поліс “автоцивілки” на офіційному сайті страховика чи страхового посередника.

Важливе нововведення

Зараз і до кінця 2025 року будуть функціонувати паралельно паперові і електронні поліси “автоцивілки”. З 1 січня 2026 року “автоцивілку” можна буде оформити тільки в електронному вигляді. Записи про усі договори будуть внесені до Єдиної централізованої бази МТСБУ. Така новація також сприятиме захисту споживачів від шахрайства.

Питання 3. Що зміниться для водіїв у зв'язку зі вступом у дію нового закону про “автоцивілку?”

Незабаром умови укладення “автоцивілки” будуть змінені, адже 21 травня 2024 року була ухвалена нова редакція Закон України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів".

Лектор демонструє слайд №12.

Ринок “автоцивілки” потребував системного оновлення, тому що регулювався законодавством, ухваленим ще 1 липня 2004 року. Національний банк України мав за мету запровадити якісно нову модель регулювання, що відповідає європейським стандартам і враховує інтереси як страхувальників, так і потерпілих осіб.

Новий закон розроблявся для виконання зобов'язань України відповідно до Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, зокрема щодо імплементації норм Євродирективи Motor Insurance 2009/103/ЄС.

17 червня 2024 року нова редакція зазначеного закону була підписана Президентом України та набула чинності. Документ удосконалює регулювання ринку "автоцивілки" та запроваджує низку реформаційних змін, що наближають його до європейських стандартів. Крім того, це важливий крок для реалізації Плану відновлення України від наслідків війни.

Закон буде введено в дію з 1 січня 2025 року. Він сприяє розвитку страхового ринку та підвищує страховий захист за договором “автоцивілки”.

Важливі дати

- 21 травня 2024 року – була ухвалена нова редакція Закону України "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів".
- 1 січня 2025 року – Закон вступить в дію.

Як прийняття нового закону про “автоцивілку” вплине на водіїв?

Розглянемо основні новації вищезазначеного закону та як вони впливають на підвищення страхового захисту за договором автоцивілки.

Лектор демонструє слайд №13.

Індивідуальні ціни на поліси “автоцивілки” для кожного водія

БУЛО

Наразі розмір базового платежу та коригувальних коефіцієнтів регламентується законодавчо. Страхові компанії не можуть їх змінювати.

СТАЛО

Страхові компанії зможуть самостійно визначати тарифну політику. Це дасть змогу визначати “справедливу ціну” з урахуванням персональної історії кожного водія.

Відповідно до нового закону, страхові компанії зможуть самостійно формувати ціни для кожного клієнта. Водночас враховуватиметься персональна історія водія в попередніх періодах страхування, а також те, що він не скоював ДТП або не завдавав збитків іншим учасниками дорожнього руху у минулому.

Лектор демонструє слайд №14.

Скасування франшизи у договорах страхування

БУЛО

Франшиза (частка коштів, яку потрібно було сплачувати самостійно) могла становити до 2% від страхової суми (до 3200 грн), які винний у ДТП водій виплачував зі своєї кишені.

СТАЛО

Новий закон забороняє застосовувати франшизу у договорах “автоцивілки”. Позбавлення полісів від франшизи створить передумови для відшкодування страховиком всієї вартості ремонту автомобіля.

Лектор демонструє слайд №15.

Захист потерпілих у ДТП посиляться

Потерпілі в ДТП отримуватимуть більшу страхову виплату. Норми нового закону посилюють захист потерпілих у ДТП, оскільки передбачають поступове збільшення максимальних розмірів страхової суми на одну потерпілу особу за шкоду, завдану здоров'ю і життю, та на один страховий випадок за шкоду, завдану майну.

БУЛО

Зараз максимальні розміри виплат за полісом

“автоцивілки” становлять:

- 160 тис. грн на одного потерпілого за шкоду, завдану майну;
- 320 тис. грн на одного потерпілого у ДТП за шкоду життю та здоров'ю.

СТАЛО

Передбачено поступове підвищення максимальних розмірів страхової суми.

З 1 січня 2025 року розміри виплат буде збільшено, вони становитимуть:

- 250 тис. грн на одного потерпілого за шкоду, завдану майну;
- 500 тис. грн на одного потерпілого у ДТП за шкоду життю та здоров'ю.

Також в Законі передбачена шкала підвищення максимальних розмірів відшкодування до європейських лімітів протягом наступних чотирьох років з моменту вступу України до Європейського союзу, а це за шкоду:

- життю та здоров'ю – до еквівалента не менше 1,3 млн євро на одну потерпілу фізичну особу та не менше 6,45 млн євро на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб;
- майну – до еквівалента не менше 1,3 млн євро на один страховий випадок незалежно від кількості потерпілих осіб.

Крім того, буде вдосконалено механізм страхових виплат у разі втрати життя та здоров'я під час ДТП.

Зараз потерпілим надається лише одноразова виплата, надалі вони зможуть отримувати ануїтетні (регулярні) виплати:

- у разі стійкої втрати працездатності потерпілої особи (інвалідність) – щомісячні виплати протягом строку інвалідності особи, але не довше ніж до досягнення особою пенсійного віку;
- у разі смерті потерпілої особи – щомісячні виплати особам, що були на утриманні померлої особи протягом існування права на утримання.

Такий підхід дасть змогу поліпшити захист потерпілих упродовж часу, якого вони потребуватимуть.

Лектор демонструє слайд №16.

Модель прямого врегулювання збитків (ПВЗ) стане обов'язковою

До оновлення законодавства механізм прямого врегулювання збитків унаслідок ДТП був необов'язковий. Його практикувала незначна частина українських страховиків.

БУЛО

У більшості випадків водій, який постраждав у ДТП звертався до страхової компанії винуватця аварії для отримання страхового відшкодування, що ускладнювало процес урегулювання страхових випадків.

СТАЛО

Потерпілий отримає право звертатися за врегулюванням страхової події до “свого” страховика, з яким у нього укладений договір, а не до страхової компанії винуватця ДТП.

З прийняттям нового закону застосування такого механізму поширяться на усіх страховиків, що укладають договори “автоцивілки”.

Лектор демонструє слайд №17.

Строк страхової виплати буде скорочений

БУЛО

Страхова компанія має здійснити виплату потерпілим особам не пізніше ніж через 90 днів з дати отримання заяви про страхове відшкодування (не з дати ДТП). Строк проведення виплати може становити більше 90 днів, якщо заява про страхове відшкодування подана з порушенням.

СТАЛО

Визначено граничний строк прийняття рішення про здійснення страхової виплати не більше 90 днів: за загальним правилом регламентний строк прийняття рішення про здійснення виплати не може перевищувати 60 днів, але за потреби провести додаткові заходи із визначення причин, обставин та наслідків ДТП строк може бути продовжений в межах 90 днів.

Така новація дасть змогу отримати страху виплату в короткі строки.
Лектор демонструє слайд №18.

Розрахунок страхової виплати буде відбуватися без урахування зносу автомобіля

БУЛО

При розрахунку виплати за “автоцивілкою” враховується знос автомобіля, а виплати фактично занижені.

СТАЛО

Новий закон скасовує коефіцієнт зносу та вводить принцип, що страхове відшкодування має забезпечити приведення автомобіля до стану, в якому він був до ДТП.

Нововведення стосується автомобілів з терміном експлуатації до 5 років. Для авто віком від 6 років і більше до розрахунку вартості ремонту враховуються запчастини-аналоги.

Страховик зобов'язаний буде надати три варіанти станцій технічного обслуговування (СТО) в межах 150 км від місця проживання потерпілого. У разі відмови від здійснення оплати на СТО, у потерпілої особи залишається право отримати страхову виплату на свій рахунок.

Спрощений механізм взаємодії зі страховиком дозволить споживачу отримати відновлений після ДТП автомобіль у найкоротші терміни.

Лектор демонструє слайд №19.

Вимоги щодо ліміту страхового відшкодування за європротоколом буде змінено.

БУЛО

Максимальний розмір страхової виплати за шкоду, заподіяну майну потерпілих, в разі оформлення європротоколу становить 80 тис. грн на одного потерпілого.

Якщо ти вважаєш, що збитки від ДТП можуть перевищувати встановлену суму, варто викликати поліцію для складання протоколу про адміністративне правопорушення.

СТАЛО

Ліміт страхового відшкодування буде у межах страхової суми за “автоцивілкою” (водночас, максимальний розмір виплат може бути встановлений Національним банком України в майбутньому).

Лектор демонструє слайд №20.

Отже, новий закон про “автоцивілку” підвищує рівень страхового захисту за обов’язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності для водіїв та поліпшує якість страхових послуг.

Висновки

“Автоцивілка” – інструмент захисту потерпілих під час ДТП. Це не просто формальність і документ, який потрібно пред’являти поліцейським, а ще й твій захист від фінансових ризиків та інвестиція у фінансову безпеку. Завдяки наявності поліса “автоцивілки” водій може бути впевненим, що в разі аварії витрати на відшкодування шкоди потерпілим будуть покриті страховою компанією.

Оновлення законодавства в цій сфері спрямовані на поліпшення умов страхування та посилення страхового захисту для всіх учасників дорожнього руху.

Зміни в законодавстві зумовлені необхідністю зробити процес отримання страхових виплат швидшим і ефективнішим. Тому оформлення поліса “автоцивілки” варто розглядати як обов'язковий і відповідальний крок кожного водія для захисту себе та інших учасників дорожнього руху.

Корисні ресурси для водія

- [Сайт Національного банку України](#)
- [Сайт Національного банку з фінансової грамотності “Гаразд”](#)
- [Сайт Моторного \(транспортного\) страхового бюро України](#)
- [Сайт Головного сервісного центру МВС](#)
- [Сайт Національної поліції України](#)
- [Сайт Патрульної поліції України](#)

Законодавча база

- [Закон України “Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів”](#)
- [Закон України “Про страхування”](#)
- [Закон України “Про дорожній рух”](#)
- [Закон України “Про Національну поліцію”](#)
- [Правила дорожнього руху, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 № 1306 \(зі змінами\)](#)
- [Кодекс України про адміністративні правопорушення](#)

Про інформаційну кампанію #ЗнайСвоїПрава-Страхування

Заняття розроблене у межах просвітницько-інформаційної кампанії **#ЗнайСвоїПрава_Страхування**.

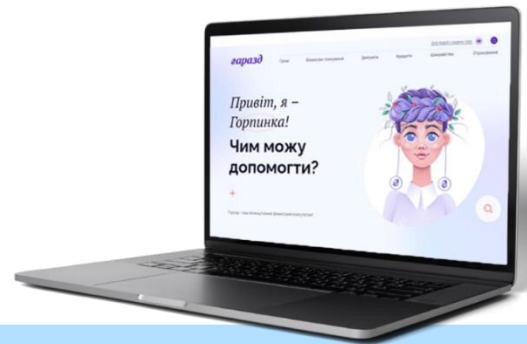
Це освітня ініціатива Національного банку України, мета якої – захист прав страхувальників і поліпшення знань споживачів про страхові послуги.

Онлайн-майданчиком для її проведення є освітній сайт Національного банку з фінансової грамотності **“Гаразд”**. Один із розділів сайту присвячений **страхуванню** та страховим послугам. Також користувачі зазначеного сайту можуть перевірити свої знання, пройшовши **тематичний тест** про страхування.

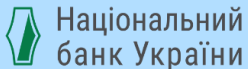
У межах кампанії Національний банк разом із партнерами розповідає про те, як обрати страхову компанію і на що звертати увагу під час укладення договору страхування, як отримати вичерпну інформацію про страхові продукти та що робити, якщо права споживача страхових послуг порушили.

Щоб дізнатися більше, завітай на сайт з фінансової грамотності “Гаразд”

harazd.bank.gov.ua →

Організатори

гаразд

За підтримки

Партнер проєкту

ПРОЄКТ USAID
«ІНВЕСТИЦІЇ ДЛЯ СТІЙКОСТІ БІЗНЕСУ»

Електронне навчальне видання

**Конспект заняття
«“Автоцивілка” для тебе, а не для поліцейського»**

Укладачі: Костів Марта-Марія, Подольчук Олег, Болотна Олена
Літературний редактор: Худоба Ганна

Національний банк України
01601, м. Київ,
вул. Інститутська, 9

Відгуки, пропозиції та зауваження надсилайте
на адресу електронної пошти:

harazd@bank.gov.ua

2024 рік